

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

lună 1 cor. 70 bani, 1/4 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/4 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un gir garmond prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
a treia-ora 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăcei Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografiei”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, str. 1, Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat „la lorie”

Cauze și efecte.

Cine a aprins focul luptei naționale în Ungaria? Cine nutrește ura de rasă la noi? Căci sunt elementele de disordine, turbulente, dușmane păcii și bunei înțelegeri?

Întrebările acestea, la cari un răspuns clar și corect poate să-ți dea oricare cunosător al politicii din Ungaria, în creerii Ungurilor produc confuzie și întunecime.

Se mișcă Românii? Sunt puși la cale de Ligă! Slavii cer dreptate? *Tarul* e la mijloc! Nemții nu se învoiesc să se delecteze pentru banii lor în teatre ungurești? *Pangermanismul* îi îndeamnă la aceasta!

Așa spun politicienii unguri la orice ocaziune.

Tot ce se întâmplă în Ungaria de proveniență națională, este considerat de foile maghiare drept *efectul unei cauze externe*.

Acest fel de judecată pe cât e de fals, pe atât e de vechi. Nici nu-ți vine a crede, că Ungurii sunt convingeți despre ceea ce susțin, căci atunci ar trebui să-ți consideri pe toți cuprinși de o stupiditate, care face să dai cu capul de pârte, în speranță că-ți vei sparge.

Trebuie să admitem deci contrariul. Ungurii sunt conștii de falsitatea spuselor lor, dar se fac naivi numai în scopul de a legitima o nelegiuire: *lupta lor pentru împiedecarea dezvoltării naționale a popoarelor nemaghiare; tendința de maghiarizare a acestora, sub pretestul, că naționalitățile tind la deșfacerea statului, la împărțirea lui între Germania, Rusia și România.*

Ungurii se străduiesc după cauze externe, pentru că s'au dovedească, că singur ei sunt cimentul, care ține la oală puterile centrifugale din stat.

Lumea însă nu e așa de naivă, cum o cred Ungurii. Lumea politică bine știe, că nemulțumirea popoarelor din Ungaria provine din sistemul *govinist*, că focul luptelor naționale Ungurii l-au aprins atunci, când pe față au decretat principiul, că în Ungaria nu există decât *Unguri*, cel mult unii dintre Unguri pot avea... buze valahe, slovace, nemțești etc. Ura de rasă de Unguri e nutrită, cari nu vor să suferă nimic ce nu-i maghiar, nici teatru, nici cântec, nici cultură, nici viață socială. Elementul de disordine Ungurii sunt, cari împânzesc și încrezuți, exclusiviști și orbiți de govinism, convieșuie cu noi nu

vor, ci numai o ridicare pe ruinele vieții noastre naționale.

Conturbarea păcii și bunei înțelegeri *Ungurilor* e de a se mulțumi, cari prin politica lor nefastă și din petri și-au făcut dușmani. Ei într'adevăr îi considerau d. e. pe Nemți de niște petri foarte bune pentru edificarea statului național maghiar. Și aceste petri acum le sar în cap!

E mare decepția Ungurilor, când în ferbere îi ved pe Nemți, în sudul și vestul Ungariei deopotrivă, când presa germană de pretutindenea are numai vorbe de ocară, de desaprobare și dojenire la adresa Ungurilor.

Și aici vin cu... *pangermanismul*. Asta-i gogorită cea mai nouă. Numai acum s'a ivit. În trecut n'a fost cunoscută. Sunt trei gogorițe: panslavismul, daco-românismul și pangermanismul.

Îngrijorare colosală a cuprins pe Unguri la apariția acestui nou pericol.

Până acum — spune *Magyarország* — știm pe Sași, ca dușmani, dar ceilalți Nemți erau considerați de o mare și puternică trupă de rezervă, din care se întregia inteligența maghiară cu acele eminente calități de rasă, cari îi caracterizează pe Germanii de pretutindeni. Până acum Germanii erau considerați de aparținători națiunii maghiare, aveau conștiință națională maghiară.

Așa stătea treaba în trecut.

Astăzi cele 2 1/2 milioane de Nemți din Ungaria vorbesc de *conștiință națională germană*. Și cu atât e mai înfricoșătoare pentru Unguri dezvoltarea tot mai potențată a sentimentului național german, fiindcă *limba armatei e germană, spiritul armatei e german*, și în fața Nemților, știind armata la spatele lor, statul ungar va apărea ca un pitic ridicol...

Chiar de aceea pericolul ce învalvă în sine deșeptarea națională a Germanilor din Ungaria întrece orice pericol, care ar proveni din partea vreunei alte naționalități, d. e. a Românilor ori Slovacilor. Așa se tânguiește „M-g.” Adeocă toți Ungurii sunt conștii deja de stările desolate și fără îndoială păgubitoare pentru stat, rezultate din politica lor govinistă, din sistemul lor fals-liberal, păcătos și revoltător. Observă ei, că din toate părțile se nasc porniri dușmănoase politice de maghiarizare, impulsul însă la toate îl caută în afară.

De fapt însă toată responsabilitatea cade asupra guvernelor maghiare din trecut și prezent, cari nu s'au sfii a

întrebuința toate mijloacele ce o minte govinistă ungurească poate inventa, ca să nimicească pe toți nemaghiarii din Ungaria.

Că până acum Nemții au tăcut, e ușor de explicat. Atacurile cele mai vehemente au fost îndreptate mai din adins în contra noastră a Românilor. Față de Germani guvernul s'a purtat mai loial, ca față de celelalte naționalități.

În trecutul apropiat însă, când prin maghiarizarea numelor de localități, prin amenințarea cu detragerea dreptului de a se prezenta trupe nemțești pe bielele teatrelor din Ungaria — guvernul maghiar a devenit agresiv și față de Nemți, aceștia n'au întârziat a-și afirma naționalitatea și a se pune în gir de luptă pentru apărarea limbii și drepturilor atacate. *Aici* zace cauza, că în ultimii ani „foile germane din Ungaria s'au înmulțit ca ciupercile”. În fiecare punct atacat, Germanii au pus o sentinelă, care se vegheze asupra intereselor lor naționale.

Drepturile atunci se afirmă, când sunt trase la îndoială, sentimentul, conștiința națională atunci se deșteaptă și desvoaltă mai repede, când sunt mai vehement atacate și amenințate cu nimicire. Este o lege firească aceasta, pe care nu o pot schimba ministrii unguri prin ordinațiuni volnice.

Nu în afară caute deci Ungurii cauzele nemulțumirii popoarelor nemaghiare din Ungaria, ci în sistemul corupt, govinist și infect, care ține a nimici viața națională a majorității locuitorilor din această țeară.

Acest sistem dispărut, pacea și armonia dintre popoarele Ungariei va urma dela sine.

Sibiu, 19 Aprilie 1901.

Despre Monarhul nostru. Marele ziar din Rusia, *Journal de St-Petersbourg*, semnalând jertfa Monarhului pentru crearea unui muzeu național în Praga, zice între altele următoarele:

„Sub domnia lui *Francisc Iosif* inițiativa guvernării a fost îndreptată întotdeauna spre susținerea bunei înțelegeri între naționalități. Cu inițiativa Sa Monarhul a pășit întotdeauna atunci, când a fost mai mare lipsă și a dat dovezi necontestate despre o pricepere nobilă a intereselor publice.”

și depărtat de toate grijile politicești. Întovărit de prietena noastră, al se te pînă la zău de razele călduroase ale soarelui, de parfumul florilor și de frumuseța priveliștii ce se desfășură sub ferestrele tale. Încântat de nesfârșită mulțumire, ai să găsești totdeauna lângă tine o mână prietenească, un glas iubitor, o dragostă frățească, care te va mângăia, te va încuraja și te-or face să uiți durerile trecătoare ce te vor încerca, Ferice de tine, dragul meu Bălescu, că ai o natură atât de blândă și simpatetică, încât ori unde te-ai întors ai întâlni zimbrii prietenoase! Adu-ți aminte de cele ce-ți-am spus odinioară și depărtează dela inima ta scepticismul aceluia amar, care te face să suferi așa de crud. Bucură-te dimpotrivă că ai știut a înșufla dragoste frățească celor mai nobile ființe din patria noastră. Ori-cât se fie viața de tristă și amară, e dulce lucru de a pute zice ca tine: „sunt inimi pe lume cari mă iubesc.”

După socotința mea, cea mai frumoasă parte a vieții se compune din simțirile ce înșuflă și primește un om pe pământ. Gândește dacă sunt mulți cari se fi avut o parte atât de bogată ca tine, și cunoaște adevărul odată pentru totdeauna. Lasă-te a fi iubit precum ești și nu te mai revolta împotriva sorții. Aceasta este ează un chip de înșănătoșare radicală, un sfat frățesc. Urmează-l dar pentru dragostea tuturor celor ce te iubesc.

Al tău frate

V. Alexandri

Canevaro despre situația politică a Europei. Mareșalul italian cabinetului *Rudini*, fiind intervievat de un colaborator al lui *Figaro* cu privire la relațiile dintre Italia și Franța, a zis între altele următoarele:

„Monarhia austro-ungară și imperiul german de sigur ved în declarațiunile despre o eventuală repășire a Italiei din tripla-alianță sau despre intenția ei de a nu-și mai da concursul la reînnoirea acestei alianțe — o pornire dușmănoasă și un astfel de act, care este menit a le primejdi interesele lor cu combinațiuni amenințătoare... și aceste două mari puteri ar declara fără întârziere război Italiei, mai înainte de ce ea ar pute pși la o alianță nouă cu Franța sau cu Rusia. Acesta ar fi un război inevitabil. Dar Italia nu are de gând să ese din tripla-alianță și la asta de sigur, că nici în Franța nu se așteaptă lumea. Alianțele se desfac numai prin forța faptelor, însuși ele se consumă pe sine, întocmai precum soarele absoarbe colorile. Într-o parte tripla-alianță, într'alta alianța dublă ruso-franceză, și eazăși într'altă parte Anglia, care înclină cănd la una când la cealaltă din cele două alianțe: starea aceasta a asigurat Europei o pace de treizeci de ani.”

După aceea *Canevaro* a desfășurat ideea unei alianțe europene generale, care ar apăra continentul nostru de primejdii, ce-l pot într-o zi amenința din partea Asiei, Africei și Americii. Pacea de treizeci de ani, pe care au avut-o popoarele Europei, este de sigur foarte favorabilă pentru realizarea acestui vis, ceea ce o pretinde și viitoarea noastră civilizațiune.

Conferențele ministeriale comune s'au sfârșit altături, primindu-se toate proiectele, cari vor fi supuse spre deliberare delegațiilor. Consiliul de coroană, sub presidenția *Maestășii Sale*, n'a fost de lipsă să se țină, căzând de acord guvernele asupra chestiilor. Budgetul nu va fi mai mare, ca anul trecut, afară de investiții și îndemnare pentru expediția în China, a cărei spese vor fi rebonificate.

Protectorul Schulverein-ului. Moștenitorul de tron *Francisc Ferdinand* a primit din inițiativă privată protectoratul *Schulverein-ului* catolic. Presidiului reuniunii, care i-a adus mulțumiri, moștenitorul i-a zis, că i-a ținut de datorință a primi protectoratul și va sprigini din toate puterile acțiunea religioasă și patriotică a reuniunii; aceasta trebuie să se facă în un timp, când „devisa „*Los von*

Rom” se răspândește într'una și deodată cu aceasta cuprinde teren și nșuința, care are devisa: „*Los von Österreich*”.

Declarațiile aceste au produs mare senzație în cercurile politice din Viena. Se vorbește, că ele vor fi aduse în discuție în parlament de către partidul pangerman.

Religiune, naționalitate.

II.

Așa cum sunt oamenii mărginiți în timp și spațiu, având în veci înaintea ochilor infinitul și în veci neputându-l cuprinde o mintea lor, ideea religioasă e un ce indispensabil a vieții noastre sufletești am pute zice nota cea mai esențială, care ne deosebește de animalele nerăționale.

Prima ougetare omenească a fost de natură religioasă.

Noțiunea confesionalității în punctele de mai sus seamănă întru toate cu ideea de naționalitate.

Originea confesiunilor e empirică prin separarea lor de religiunea mamă. Existența lor nu e indispensabilă.

Ne putem foarte bine închipui într-o omenime, ca având o singură religie sau confesiune. Deci omenimea ar pute fi fără confesiuni, dar nu fără o religiune.

Din raportul acesta dintre naționalitate și religiune rees următoarele adevăruri, cari toate le putem dovedi cu date din evoluția istorică a omenimii.

Existența și prosperarea unei religiuni e independentă de velleitățile naționale.

A fost un stadiu primitiv, când fiecare națiune și-a avut religiunea sa a parte, și-a avut zeii sei naționali.

Azi știm, că cu cât e o religie mai perfectă, cu atât tinde mai spre universalitate.

Religia creștină nu e religia națională a unui popor, ci e sau va fi religia omenimii întregi.

Națiunile din contră pun însuși roșul lor de a fi, tind spre individualizare.

Am zis la început, că sferile ideii religioase și a ideii de naționalitate de cele mai multe-ori se întretale, adese-ori se acoper.

Nici într'un caz însă ideea religioasă nu e pedecă a dezvoltării și cultivării naționalității.

Ba știm popoare, cum e per eminentiam suport român, unde ideea re-

Paris, 25 Octomvrie 1851.

Iubite Bălescu!

„Ți-am trimis mai deunăzi o scrisoare, pe care trebuie s'o fi primit acum. Acel autograf este cea mai puternică apărare a mea împotriva pîrilor tale. Să trecem dar fără întârziere la alte lucruri mai interesante. Am vorbit cu prietena noastră despre nedumerirea ta în privirea surorii tale și am hotărât că cel mai înțelept este să nu depărtezi pe sora ta.”

Ori-cum să se găsească maiocă-ta, trebuie mai înainte de toate s'o ferești de griji supărătoare. Închipuște-ți dar neliniștea ce ar cuprinde-o când te-ar ști pe tine bolnav și singur în străinătate. Inima sa de mamă ar fi necontenit turburată la ideea singurătății tale, căci de este ceva crud pe lume pentru un om bolnav, este de a se vedea pe mâna străinilor. Așadar să nu cumva să faci greșala de a sili pe sora-ta să întreprinză un voiaj vătămător sănătății sale, cât și a stării în care tu te afli acum. Sora-ta e gingașă, delicată și cred că ea însăși are trebuință de o climă priincioasă și de liniște. Asemenea tu ei nevoie de îngrijiri frățești. Ține-o dar lângă tine până în primăvară și fi încredințat, că maiocă-ta va rămâne mulțumită, prin urmare va fi liniștită.

Prietena noastră va pleca în Paris îndată-ce-ți vor sosi banii din țeară. Cred că pe la 15 Decemvrie (cel mai târziu) va sosi la tine. Te indemn, iu-

*) Sora lui Bălescu venise la Paris în 1851. Vezi: Ghica, „Amintiri din pribegie”, 598.

bite Bălescule, să o silești ca să se caute cu tot dinadinsul, pentru-că și ea-i de natura acelor care-și bat joc de sănătate. Trebuie să-i dai tu însuși pildă de bunăvoință întru redobândirea sănătății, să o sfătuești frățește ca să profite de gederă sa la Iera, căci prin chipul acesta veți contribui împreună la restatutarea puterilor voastre. Eu mă încred în tine și aștept dela prietenia ta împlinirea dorințelor mele.

Mă întrebă când mă pornești din Paris? Peste 10 zile. Mă duc să încep jurnalul aceluia dorit, care va cuprinde atâtea frumoase compuneri a celor mai însemnați genii ai României. Serie dar și trimite-mi scrierile tale, ca să le dau pasport pentru hotarele nemuririi. Îndată-ce voi sosi la Moldova, voi căuta balada lui *Mihail-Viteazul* și ți-oiu trimite-o întregă sau în parte, precum mi-a picat la mână. De nu cumva voi descoperi-o, ți-oiu fabrica eu una, care te-a minuna, și tu fi trece-o de baladă populară... cu chipul întrebunțat pentru compunerea călugărului A... rusu.

Adio, dragul meu Monsiu; ți-piu serie lung dela Moldova. Cată de-mi răspunde regulat la cele ce te-oiu întreba.

Sănătate!

V. Alexandri.

(Va urma).

*) Este vorba de „România literară”, care apără numai la 1855. Prospectul ei s'a publicat în „Zimbru”, 1852, nr. 65.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Trei scrisori ale lui Alexandri către Bălescu.

Manuscrisul 803 din colecțiunea Academiei Române cuprinde, între altele, trei scrisori ale lui Alexandri către Bălescu din anii 1851—1852. Bălescu se afla atunci la Hyères, bolnav și pe pragul morții. Alexandri îi scrie să-și îngrijească de sănătate și-i comunică totodată și câteva planuri literare pe cari le urmărea pe atunci.

Reproducem aici aceste scrisori, importante din mai multe puncte de vedere. Ele se află la pag. 41—46, 46—47 ale manuscrisului amintit.

Paris, Oct. 1851.

Iubite Bălescu!

Înainte de toate trebuie să-ți mărturisesc bucuria ce m'a pătuns când am aflat că te-ai hotărât a te așeza la țeară, în apropiere cu Franța și sub un cer dulce, precum îți trebuie. Această hotărâre este cea mai înțeleaptă în toate privirile, ear' mai ales în privirea sănătății tale și a voiajului ce are să faci prietena noastră”) pentru-ca să vie

*) Asupra acestei persoane, vezi: Alexandri, *Prosa*, 562.

*) Alexandri face aluziune aici la obiectul lui Bălescu de a se lupta cu prietenii lui. „Bălescu”, zice Ghica, „deși cel mai slab dintre noi toți, dar' căuta trântea cu luminarea.” (Scrisori către Alexandri, 681).

